

Naturvårdsverket tema avlopp

PFAS nationell nätverksträff
23:e oktober 2025

Naturvårdsverkets ansvar för avloppsfrågor

- Föreskrifter om rening och kontroll av avloppsrening enligt avloppsdirektivet
- Bevakar provningar av avloppsreningsverk
- Rening och utsläpp av dagvatten
- Föreskrifter om slamspridning på jordbruksmark enligt slamdirektivet
- EU:s bevattningsförordning
- Tillsynsvägledning enligt ovan
- Rapporterar till EU enligt ovan
- (Havs- och Vattenmyndigheten ansvarar för små avlopp)

Urval av frågor vi behöver bidra till att klargöra utifrån ett avloppsperspektiv

- Vilka typer och massflöden av PFAS sprids via avloppsreningsverken?
 - Vilka är typiska primära källor?
 - Vilka är kostnaderna för PFAS-hantering vid avloppsreningsverk?
 - Hur långt sträcker sig avloppsreningsverkens ansvar att källspåra och åtgärda primära PFAS-källor?
-

Det omarbetade avloppsdirektivet

- Nya krav på övervakning av PFAS i in- och utgående avloppsvatten
 - Ny kommande delegerad akt med analysmetod för PFAS total eller summa PFAS
 - Nya krav på kvartär rening, främst "läkemedelsrening", PFAS inte inkluderad i prestandakrav för reningen
 - Krav på kvartär rening utifrån en riskbedömning som kan innefatta PFAS via hänvisning till exempelvis miljökvalitetsnormsdirektivet och dricksvattensdirektivet
-

PFAS i dagvatten

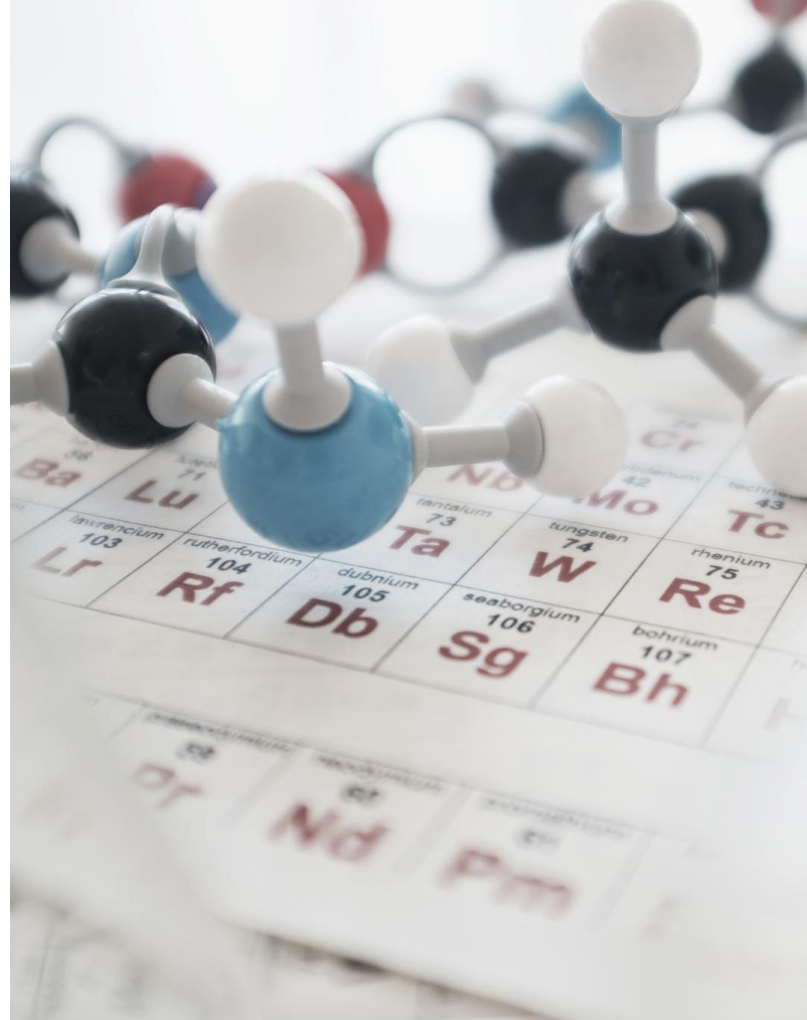
- [Rening av organiska föroreningar i dagvattenbiofilter med och utan tillsats av biokol](#)
- [Ackumulering av perfluoralkylsubstanser \(PFAS\) och deras prekursorer i regnbäddar och biofilter för dagvattenrening](#)
- [Förekomst av per- och polyfluorerade alkylsubstanser \(PFAS\) i dagvatten från urbana områden i Östersund](#)
- [Förekomst och koncentrationer av PFAS i vatten och bottensediment i urbana vattendrag påverkade av dagvatten](#)
- [Urban stormwater reserach - An evidence synthesis](#)

Bild från slutrapport NV-06920-21 och NV-03808-23

Naturvårdsverkets föreskrifter om slamspridning SNFS 1994:2

- Spridning av kommunalt avloppsslam på jordbruksmark (50-60 %)
 - Gränsytor mot andra avfallsregelverk, t ex lagring, behandling
- Föreskrifter i behov av översyn
 - Naturvårdsverket: Förslag 2013 i [Hållbar återföring av fosfor](#))
 - Regeringen: Ingen reaktion hittills efter SOU 2020:3
 - EU: Revidering av slamdirektivet pausat av kommissionen
 - NVs bemyndigande begränsat (endast försiktighetsmått, endast EU-miniminivå) oklart om PFAS kan regleras i föreskrifterna idag

Handlingsplan – PFAS och slamspridning på jordbruksmark

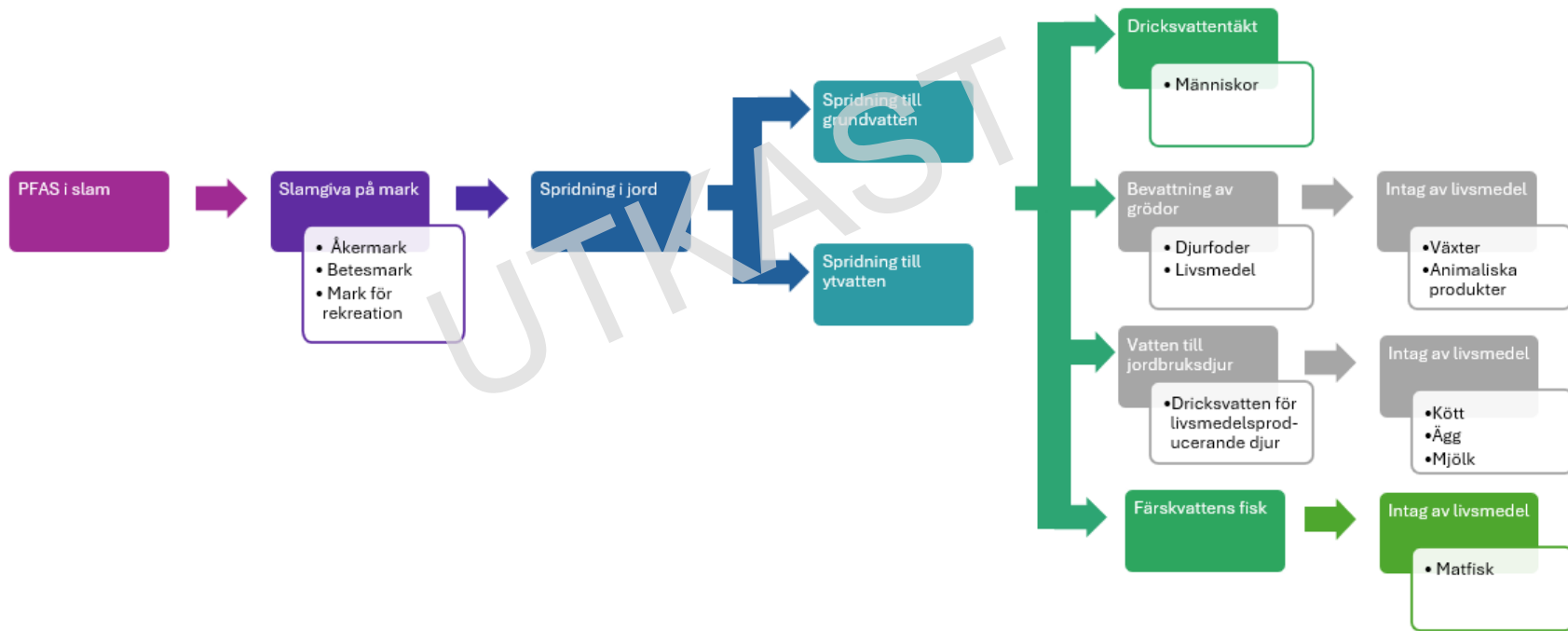
- Intern plan
- Urval av aktiviteter i handlingsplanen
 - Sammanställa och klargöra Naturvårdsverkets föreskrifträtt avseende gränsvärden, riktvärden och egenkontroll
 - Konsultutredning – Utvärdera riskanalyser avseende PFAS vid slamgödsling på åkermark
 - Utifrån resultat av punkterna ovan bedöma hur Naturvårdsverket bör arbeta vidare med vägledning, regelgivning och kommunikation kopplat till PFAS.

Utvärdering av riskanalyser - PFAS och slamspridning på åkermark

- Syfte: Utifrån svensk slamspridningskontext bedöma riskanalyser avseende PFAS vid spridning av slam på åkermark. Riskanalyser genomförda i:
 - Danmark
 - USA
- Viktigaste exponeringsvägarna?
- Faktorer som påverkar spridningen?
- Vilka PFAS ämnen bör inkluderas?

Spridningsvägar till människor

Vidare läsning

- [Draft Sewage Sludge Risk Assessment for PFOA and PFOS](#), USA EPA Riskanalys 2025
- [Derivation of cut-off values for PFAS in sewage sludge](#), Danmark Miljøstyrelsen, Riskanalys 2023
- [Kunskap om PFAS i livsmedel och miljö](#) Regeringsuppdrag, Naturvårdsverket 2025
- [Kommissionens rekommendation om mätning av PFAS i livsmedel 2022-2025](#)
- [Växtupptag av miljöföroreningar från avloppsslam - Formas](#)

Tidslinje - PFAS och slamspridning på jordbruksmark

2025

- Förväntat beslut angående nationellt gränsvärde för PFAS 4 och PFAS 22 i Danmark
- Revaq:s nya krav angående en PFAS-handlingsplan för uppströmsarbete samt krav på analyser av PFAS 4 och PFAS 22 i avvattnat slam har verkställts.
- Naturvårdsverkets projekt: Omvärldsbevakning PFAS vid gödsling av slam på åkermark" slutredovisad.
- Regeringsuppdrag "Kunskap om PFAS i livsmedel och miljö" slutredovisad
- JRC: Påbörjar översyn av befintligt EU slamregelverk för att avgöra lämpligt EU-fosforåterföringskrav från avlopp i delegerad akt till omarbetade slamdirektiv.
- Naturvårdsverket utreder riktvärden avseende PFAS vid förorenade områden
- EFSA insamling av resultat från medlemsländernas mätningar av PFAS i livsmedel 2022-2025 avslutas

2026

- Norge har genomfört sin riskanalys avseende PFAS och slamspridning på jordbruksmark
- KOM förväntas föreslå en ny "Circular Economy Act" vilket kan innebära PFAS-gränsvärden för cirkulerade produkter som exempelvis slam.
- JRC: Bakgrundsarbete klart till delegerad akt om fosforåterföringskrav från avlopp i omarbetat avloppsdirektiv.
- FORMAS: Klara med litteraturoversikt "upptag av mikroföroreningar från slamgödslade jordar" tidig höst.
- Naturvårdsverket börjar arbeta med FU27. Inspel på tema "behov av reglering av jordprodukter".

2027

- PFAS-Fokusområde i tillsynsstrategin ht 2027-ht 2028 vilket innebär att kommuner och länsstyrelser planerar att utföra tillsyn på verksamheter där sannolikheten är stor att PFAS används. I tillsynen kontrolleras PFAS-användningens tillåtlighet, verksamhetsutövers arbete med att byta ut produkter innehållande PFAS enligt produktvalsprincipen samt verksamhetsutövers egenkontroll av förekomst av PFAS i utgående vatten.
- Projektet "Förekomst och betendet av per- och polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS) i slamgödslad åkermark" som finansieras inom miljöforskningsanslaget för Giftfria kretslopp ska slutredovisas.
- Regeringsuppdrag PFAS förorenade områden slutredovisas.

2028

- PFAS-Fokusområde i tillsynsstrategin ht 2027-ht 2028

Tack, frågor och kontaktuppgifter

[cecilia.bertholds](#) – spridning av avloppsslam
[cezary.bose](#) – återanvändning avloppsvatten
[maximilian.ludtke](#) – rening avloppsreningsverk
[nina.lans](#) – dagvatten

((@naturvårdsverket)

NATUR
VÅRDS
VERKET

